

KIRJALLINEN KYSYMYS 1144/2013 vp**Etnisten ryhmien tilastointi Suomessa*****Eduskunnan puhemiehelle***

YK:n alaisen järjestön United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) suosituksessa vuoden 2010 väestönlaskentaa varten todetaan etnisyydestä seuraavaa: "Maat, joissa on useita etnisiä ryhmiä ja/tai vastikään saapuneita maahanmuuttajavähemmistöjä, voivat halutessaan kerätä tietoja väestön tai väestönsosan etnisestä taustasta. Nämä tiedot ovat tärkeitä kulttuurisen monimuotoisuuden ja etnisten ryhmien yhteiskunnallisen aseman ymmärtämiseksi --".

Kaikkiaan 28:ssa UNECE:n jäsenmaassa kerättiin vuonna 2010 tietoa väestön etnisestä taustasta. Vuosien 2010 ja 2011 aikana lähes kaikissa Itä-Euroopan maissa, Britanniassa, Irlannissa sekä Euroopan ulkopuolella Australiassa, Kanadassa, Uudessa-Seelannissa ja Yhdysvalloissa kerättiin etnisyystietoja väestönlaskennan tai muun valtiollisen tilastoinnin yhteydessä. Kuitenkin 19 kyseisen järjestön jäsenmaata, Suomi mukaan lukien, jättivät tiedot keräämättä.

Suomessa ei tilastoida etniseen ryhmään kuulumista. Etnisyyttä koskevien tietojen kerääminen ja julkaiseminen on Suomessa sallittua, mutta virallisia etnisyystilastoja ei ole mahdollista tehdä, koska nykyinen väestötilastointi perustuu rekisteriaineistoihin. Väestötilastoissa on kuitenkin eräitä etnistä taustaa kuvaavia muuttujia, kuten kansallisuus, äidinkieli ja syntymämaa. Näiden lisäksi Tilastokeskus tilastoi myös maamme asukkaita syntyperän mukaan. Tällöin maahanmuuttajataustaiseksi yksilöksi kutsutaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Tätä voidaan pitää liian kapeana tilastointimenetelmänä, sillä maahanmuuttajataus-

taisen väestön faktuaalisen koon määrittely edellyttäisi, että myös Suomessa syntyneet ja oleskelevat kantaväestöön kuulumattomat henkilöt sekä heidän jälkikasvunsa laskettaisiin eri etniseen väestönsosaan kuuluviksi. Tilastoja etnisistä ryhmistä ei ole kuitenkaan mahdollista tehdä nykyisillä rekisteritiedoilla ja haastattelututkimuksilla.

Suomen viimeisin etnistä taustaa kuvaava virallinen tilastointi löytyy vuodelta 1970, vaikka monissa muissa maissa on saatavissa tuoreita väestönlaskentoihin pohjautuvia tietoja. Tuolloin, neljäkymmentä vuotta sitten, Suomessa kerättiin tiedot romaneista, saamelaisista ja ruotsinkielisestä väestöstä. Vuonna 1970 käytettiin ensimmäistä kertaa väestönlaskennassa henkilötunnusta, jonka avulla voitiin yhdistää väestörekisterin tietoja romanien henkilötunnuksiin. Romaniväestöstä on voitu tehdä vain suuntaa antavia arvioita vuoden 1970 väestönlaskennan jälkeen. Nykyisin heidän määränsä arvioidaan olevan 10 000—12 000. Romanien tilastointi ei onnistu kielitiedon avulla, koska lähes kaikki romanit ovat väestörekisterissä suomen- tai ruotsinkielisiä. Vuoden 1970 väestönlaskennassa saamelaisalueella asuvia saamelaisia koskevat tiedot kerättiin haastattelemalla. Laskennassa saamelaisiksi hyväksyttiin henkilö, jonka ensiksi oppima tai jonka vanhempien tai isovanhempien ensiksi oppima kieli oli saame. Lisäksi saamelaisena pidettiin henkilöä, joka "yleisen käsityksen mukaan" on saamelainen, vaikka edellä mainitut kriteerit eivät toteutuisikaan. Saamelaisia laskettiin olevan vuonna 1970 yhteensä 3 936. Vuoden

2012 väestötilaston mukaan saamenkielisiä oli 1 900. Tilastoista löytyi heidän lisäksi myös 880 sellaista henkilöä, joiden kieli ei ole saame, mutta joiden isä tai äiti on saamenkielinen. Tilastot ruotsinkielisestä väestöstä tehdään muiden tilastojulkistusten yhteydessä. Sen sijaan Suomen muslimi- ja juutalaisväestöstä ei ole olemassa tarkkoja virallisia tilastoja.

Kansainvälisessä väestönlaskentasuosituksessa etnisyyden katsotaan perustuvan etnisen ryhmän omaan käsitykseen historiallisesta ja alueellisesta tai valtiollisesta alkuperästä. Etnisyys ilmenee ihmisen samastumisena tiettyyn ihmisryhmään ja erottautumisena muista ryhmistä. Samaan etniseen ryhmään kuuluvat ihmiset ajattelevat ja käyttäytyvät samalla tavalla. Etnisiä ryhmiä määrittävinä kriteereinä pidetään muun muassa alkuperää, kulttuuria, tapoja, uskontoa, kieltä, etnistä ryhmäidentiteettiä ja ryhmäinteraktiota sekä rotua tai fyysisiä erityispiirteitä. Joissakin maissa otetaan etnisyyttä määriteltäessä huomioon erityisesti väestön fyysiset piirteet, kuten ihonväri, kun halutaan luokitella "näkyvät vähemmistöt". Onkin tärkeää, ettei etnisyyksiä sekoiteta kansalaisuuteen, syntymämaahan tai kansallisuuteen etnisyyttä kuvattaessa.

Isossa-Britanniassa etniset ryhmät määritellään rodun ja osittain kansalaisuuden perusteella. Laskennassa on mahdollista valita useita kansallisia identiteettejä ja etnisiä ryhmiä. Kansallisen identiteetin tilastoinnissa henkilö voi valita Englannin, Walesin, Skotlannin, Pohjois-Irlannin ja brittiläisen identiteetin. Yhdysvallat keräsi vuoden 2012 väestönlaskennassa tiedot rodusta (race) sekä espanjalaisesta tai latinalaisesta taustasta (Hispanic or Latino origin). Virossa vuonna 2011 suoritettussa väestönlaskennassa kysyttiin tiedot lomakkeella, joka oli mahdollista täyttää myös internetissä. Tutkijoiden mukaan olisi tärkeää, että valmiiden vaihtoehtojen lisäksi vastauslomakkeista löytyisi avovastausmahdollisuus, johon henkilö voisi ilmoittaa myös oman käsityksensä etnisyydestään.

Maahanmuuton lisääntyessä etnisyys on nousut ajankohtaiseksi ja oleelliseksi asiaksi myös Suomessa. Tämä on näkynyt erityisesti integraa-

tion ja assimilaatioon liittyvän yhteiskunnallisen keskustelun sekä etnisiin ryhmiin kohdistettujen kotouttamis- ja sopeutustoimenpiteiden yhteydessä. Eri tutkijoiden mukaan kansainvälistyminen lisää etnisyystiedon tarvetta suomalaisessa yhteiskunnassa, eikä jatkossa ole yhdentekevää, millaisia muuttujia ja luokituksia tilastoissa käytetään. Etnisyyden tutkijat ovat tuoneet esille, että Suomen olisi hyvä ottaa mallia esimerkiksi Yhdysvalloista, jossa väestönlaskentojen lisäksi tehdään määrävälein laaja otantatutkimus American Survey. Riittävän suuri otanta tekisi Suomessakin mahdolliseksi tuottaa ja prosessoida tietoa myös pienistä väestöryhmistä.

Etnisten ryhmien tunnistaminen antaa mahdollisuuden ottaa paremmin huomioon eri ryhmiiin liittyvät asiat yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Yleensä tilastoilla pyritään keräämään tietoa etnisten ryhmien alueellisesta sijoitumisesta. Joissakin maissa myös etnisten ryhmien erityisasema tai itsehallinto saattaa olla riippuvainen sen suhteellisesta osuudesta tai koosta. Suomessa olisikin harkittava esimerkiksi viiden vuoden välein suoritettavan väestönlaskennan lanseeraamista, jossa maassamme asuvat eri etniset ryhmät tilastoidaan lukumääränsä mukaisesti etnistä taustaa kuvaavien nimikkeiden avulla. Etnisten ryhmien nimikkeiksi voisivat tulla Britannian väestönlaskennallisia käytäntöjä mukailleen esimerkiksi "suomensuomalainen", "suomenruotsalainen", "saamelainen", "romani", "muu eurooppalainen", "afrikkalainen", "aasialainen", "monimuotoinen etninen tausta" ja "muu etninen tausta".

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Suomessa asuvan väestön etnistä taustaa koskevien tietojen keräämiseksi, jolloin esimerkiksi joka viides vuosi suoritetaan väestönlaskenta, jossa tilastoidaan eri etnisiin ryhmiin kuuluvien yksilöiden määrä?

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2013

Olli Immonen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitantanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli Immosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1144/2013 vp:

Aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Suomessa asuvan väestön etnistä taustaa koskevien tietojen keräämiseksi, jolloin esimerkiksi joka viides vuosi suoritetaan väestönlaskenta, jossa tilastoidaan eri etnisiin ryhmiin kuuluvien yksilöiden määrä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtaosa maamme virallisesta tilastosta rakentuu nykypäivänä viranomaisten ylläpitämien hallinnollisten rekistereiden varaan. Koko maassa vakituisesti asuva väestö sisältyy eri rekisteri- väestöihin.

Hallinnollisiin rekistereihin perustuvissa järjestelmissä ei ole tietoa etnisestä taustasta. Etnisyyden määritelmä ja siihen mahdollisesti liitettävät luokitukset ovat myös epämääräisiä, eikä niitä ole standardoitu. Virallisten tilastojen tuottaminen tällaiselta pohjalta ilman täsmällisiä määritelmiä ja luokituksia on kyseenalaista.

Etnisen taustan selvittämiseksi edellytettäisiin henkilökohtaista kontaktia ao. henkilöihin tai heidän edustajiinsa tai heidän omaa ilmoittautumistaan. Suoraan henkilöiltä tapahtuva tiedonkeruu merkitsee suuria kustannuksia ja on rasite tiedonantajille.

Kysyjän mukaan samaan etniseen ryhmään kuuluvat ihmiset ajattelevat ja käyttäytyvät samalla tavalla, minkä takia etnisiä ryhmiä olisi hyvä tilastoida. Tämänkaltainen oletus, joka ei ole tiedeyhteisön yleisesti tunnustama, ei voi olla

tilastoinnin taustalla nykyajan monimuotoisessa yhteiskunnassa, eikä se ole riittävä peruste paljon kustannuksia tuottavan tilastoinnin aloittamiseksi. Kysyjä perää tilastoja myös esimerkiksi muslimi- tai juutalaisväestöstä. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvia henkilöitä tilastoidaan Tilastokeskuksessa, mutta on epäselvää, miten uskonto voitaisiin suoraviivaisesti ottaa etnisyyden perusteeksi.

Tilastokeskus tilastoi henkilöitä tällä hetkellä kielen ja syntymämaan lisäksi myös kansalaisuuden ja syntyperän mukaan. Syntyperä määräytyy henkilön vanhempien syntymävaltiotiedon perusteella. Syntyperä-luokituksen avulla on helpposti eriteltävissä ensimmäisen (ulkomailla syntyneet) ja toisen (Suomessa syntyneet) polven ulkomaista syntyperää olevat henkilöt. Suomessa syntyneitä maahanmuuttajataustaisia voidaan siis kuvata tällä luokituksella, toisin kuin kysyjä väittää. Niin sanotusta 2,5-sukupolvesta eli henkilöistä, jotka ovat itse syntyneet Suomessa ja joiden toinen vanhempi on syntynyt ulkomailla ja toinen Suomessa, voidaan myös tuottaa tilastotietoja. Kysyjän mainitsemia toisen polven ulkomaalaistaustaisten lapsia (3. sukupolvi) on Suomessa vielä erittäin vähän, mutta heistä voidaan myös tuottaa tilastotietoja. Tosin heidän määrittelemisensä "eri etniseen väestönsaahan kuuluvaksi" ja "kantaväestöön kuulumattomaksi" isovanhempien syntymävaltion perusteella on kyseenalaista.

Etnisyydestiedon kerääminen on ylipäättään käytännössä mahdollista maissa, joissa väestölaskenta vielä tehdään perinteisellä tavalla keräämällä tiedot käyttäen lomakkeita ja/tai väestölaskijoita. Etnisten tietojen keräämiseen liittyy suuria peittävyttä ja laatua koskevia ongelmia. Rekisteritietoja väestölaskennoissaan käyttävät

maat eivät vuoden 2010 väestölaskennassa etnisyystietoa tuottaneet. Suomessa viimeinen varsinainen perinteinen väestö- ja asuntolaskenta tehtiin vuonna 1980. Tämän jälkeen siirryttiin rekisteripohjaiseen laskentaan, jolle yksi tärkeimmistä perusteista on ollut huomattava kustannussäästö perinteisiin menetelmiin verrattuna.

Koko väestön kattava lomaketiedonkeruu tuli si tämän hetken kustannustasossa maksamaan arviolta yli 100 miljoonaa euroa, kun arvioidaan kustannuksia muiden perinteistä laskentaa käytäneiden maiden vuoden 2011 väestölaskennan kustannuksiin. Viron vuoden 2011 väestölaskennan kustannukset olivat noin 10 euroa per henkilö ja USA:ssa noin 55 euroa per henkilö. (Lähde: ECE: Group of Experts on Population and Housing Censuses, 13 September 2013)

Rekistereihin tiedon keräämisen sijaan tutkimsellinen lähestymistapa, esim. maahanmuuttajaväestön tai ulkomailla syntyneiden olosuhteiden tms. tutkiminen kyselytutkimuksen keinoin, on mahdollista.

Tilastokeskuksessa on tällä hetkellä valmis-teilla Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi (UTH) -tutkimus, joka tehdään yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sekä Työterveyslaitoksen kanssa. Tutkimuksessa kerätään maahanmuuttajien kotoutumista ja elinoloja kuvaavia tietoja käyntihaastatteluilta. Tietoja tarvitaan muun muassa kotouttamisen seurannassa käytettäviin indikaattoreihin. Tutkimuksen otoskoko on 6 400, ja otokseen sisältyy myös toisen polven maahanmuuttajia. Tulokset ovat yleistettävissä koko ulkomaista syntyperää olevaan väestöön, ja tuloksia voidaan myös vertailla kantaväestöön. Laajuudessaan tiedonkeruu on suurin Suomessa toteutettu maahanmuuttajiin kohdistuva tiedonkeruu. Tutkimuksen tulokset raportoidaan vuoden 2015 lopulla. Kotoutumisen indikaattoreita kehitetään erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin sekä työkyvyn ja työllisyyttä edistävien tekijöiden osalta.

UTH-tutkimuksessa kysytään muun muassa, kuinka suomalaiseksi vastaaja itsensä tuntee sekä kuinka venäläiseksi/virolaiseksi/turkkilaiseksi/jne. (riippuen vastaajan taustamaasta) hän itsensä tuntee. Tutkimuksessa kysytään myös työ-

lisyyssasioista, terveydestä, elintavoista ja syrjintäkokemuksista.

Suomessa maahanmuuttajataustaisen väestön määrä ja osuus koko väestöstä on vielä niin pieni, että tilastotiedon tuottaminen yksittäisistä etnisistä ryhmistä ei käytännössä ole mahdollista säännöllisesti tehtävien koko väestöä koskevien otostutkimusten avulla.

Kysyjän mainitsema UNEEC:n väestölaskentasuositus ei ole suositus etnisten tietojen keräämisestä, vaan seikoista, jotka tulee ottaa huomioon, jos tällaisia tietoja kerätään. Niinpä Suomi ei "jättänyt tietoja keräämättä" vuoden 2010 väestölaskennassa. Suosituksessa todetaan, että ihmisen biologinen perimä tai rotu ei ole etnisyyden peruste. Suositus sisältää myös vastaajille mahdollisuuden jättää etniseen ryhmään kuulumista koskevaan kysymykseen vastaamatta. EU:n vuoden 2010 väestölaskentaa kuvaava asetus (763/2010) ei velvoittanut jäsenmaita tuottamaan "etnisyyttä" kuvaavia tietoja, sillä etnisyyden ei kuulu väestölaskentasuosituksen ydinmuuttujiin. Sen sijaan tässä asetuksessa velvoitettiin jäsenmaat tuottamaan tietoja kansalaisuudesta ja syntymämaasta. Suomessa nämä tiedot — kuten myös tieto kielestä — tuotetaan koko väestöstä vuosittain rekisteripohjaisesti.

Etninen alkuperä on Suomen henkilötietolain (22.4.1999/523) mukaan arkaluonteinen tieto, jonka sisällyttäminen henkilörekisteriin on pääsääntöisesti kielletty. Tämä lain kohta muodostaa esteen kustannustehokkaalle rekistereihin perustuvalla tiedontuotannolle.

Henkilötietolaki kuitenkin sallii poikkeuksia, yhtenä niistä tiedon keruun historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten. Rekisteröidyn on täytynyt antaa tietojen käsittelyyn nimenomainen suostumuksensa. Etnistä taustaa kuvaavan tiedon saisi kerätä tilastointitarkoitukseen, mikäli tilaston tuottajan toimialaan kuuluva tilastoa ei muuten voida tuottaa ja edellyttäen, että tietoa käytetään vain tilastollisiin tarkoituksiin eikä sitä luovuteta tunnistettavassa muodossa mihinkään muuhun tarkoitukseen. Tiedon keräämiselle on kuitenkin huomattavia haasteita, joita edellä on käsitelty.

Tilastoissa on tällä hetkellä hyvä rekisteritiedoilla muodostettu tietopohja, joka sisältää tarkoituksenmukaisia muuttujia kuvaamaan maahanmuuttajataustaista väestöä. Uusi muuttuja, syntyperä, on luotu vastaamaan myös tähän tarpeeseen. Rekisteriperusteisesti voidaan kuvata esimerkiksi ulkomaista syntyperää olevien työllisyyttä, asuinoloja, perheellisyyttä, muuttoja, avioliittoja, eronneisuutta jne. Muita, esimerkiksi elinoloja koskevia tietoja saadaan kyselytutkimuksilla. Edellä mainittu UTH-tutkimus vastaa tähän tietotarpeeseen, kuten myös kysyjän perämiin tietoihin maahanmuuttajien kotoutumisesta.

syyttä, asuinoloja, perheellisyyttä, muuttoja, avioliittoja, eronneisuutta jne. Muita, esimerkiksi elinoloja koskevia tietoja saadaan kyselytutkimuksilla. Edellä mainittu UTH-tutkimus vastaa tähän tietotarpeeseen, kuten myös kysyjän perämiin tietoihin maahanmuuttajien kotoutumisesta.

Helsingissä 8 päivänä tammikuuta 2014

Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1144/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli Immonen /saf:

Ämnar regeringen vidta åtgärder för att insamla information om den etniska bakgrunden hos befolkningen som bor i Finland, t.ex. så att man vart femte år genomför en folkräkning där antalet individer i olika etniska grupper statistikförs?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Vår officiella statistik baserar sig i huvudsak på administrativa register som underhålls av myndigheterna. Den stadigvarande bosatta befolkningen ingår i olika befolkningsregister.

System som bygger på administrativa register innehåller inte någon information om etnisk bakgrund. Definieringen av etnisk bakgrund och eventuella tillhörande klassificeringar är också diffus och några sådana har inte standardiserats. Det vore diskutabelt att producera statistik på grunder som saknar både exakta definitioner och klassificeringar.

Utredandet av den etniska bakgrunden skulle förutsätta personlig kontakt med personerna i fråga eller deras representanter, eller en egen anmälan från dem. Direkt informationsinsamling från privatpersoner innebär stora kostnader och en belastning för informationsgivarna.

Eftersom personer som hör till samma etniska grupp enligt spörsmålsställarens tänker och agerar på samma sätt borde dessa etniska grupper statistikföras. Ett sådant antagande som inte åtnjuter något allmänt godkännande inom veten-

skapssamfundet kan inte utgöra bakgrunden för statistikföring i ett modernt pluralistiskt samhälle, och utgör inte någon tillräcklig grund för statistikföring som skulle förorsaka stora utgifter. Spörsmålsställaren kräver också statistisk information om t.ex. den muslimska eller judiska befolkningen. Statistikcentralen för visserligen statistik över personer som hör till religiösa samfund, men det är oklart hur religion kunde betraktas som en direkt grund för etnicitet.

Statistikcentralen statistikför i dagsläget personer förutom enligt språk och födelseland även enligt nationalitet och härkomst. Härkomsten bestäms enligt föräldrarnas födelseland. Härkomstklassificeringen hjälper att specificera personer med första generationens (födda utomlands) och andra generationens (födda i Finland) utländska härkomst. Personer med invandrabakgrund som fötts i Finland kan, till skillnad från vad spörsmålsställaren framför, beskrivas med denna klassificering. Den s.k. 2,5-generationen, dvs. personer som är födda i Finland, och vilkas ena förälder är född i Finland och den andra utomlands, kan också beskrivas statistiskt. Barn med andra generationens utländska bakgrund (dvs. 3 generationens invandrare) är fortfarande få till antalet, men de kan också beskrivas statistiskt. Att definiera dem som tillhörande i en "annan etnisk folkgrupp" och "icke tillhörande i urbefolkningen" på grund av storföräldrarnas födelsestat är tvivelaktigt.

Att insamla etnicitetsinformation är överhuvudtaget möjligt i länder där folkräkning genomförs på traditionellt vis genom insamling av information med blanketter och/eller folkräknare. Insamlingen av etnisk information är förknippad med stora problem som gäller täckning och kvalitet. Länder som utnyttjat registerinformation i

sina folkräkningar har inte producerat någon etnisk information vid folkräkningen 2010. I Finland genomfördes den sista traditionella folk- och bostadsräkningen 1980. Efter det övergick man till registerbaserad beräkning vilket motive-rats framför allt av betydande kostnadsbespa-ringar jämfört med traditionella metoder.

Blankettbaserad informationsinsamling som täcker hela befolkningen skulle enligt dagens kostnadsnivå kosta uppskattningsvis över 100 miljoner euro jämfört med kostnaderna i de län-der som genomfört traditionella folkräkningar 2011. I Estland kostade folkräkningen ungefär 10 euro per invånare och i USA ca 55 euro per invå-nare (Källa: ECE: Group of Experts on Popula-tion and Housing Censuses, 13 September 2013).

Forskningsmässiga tillvägagångssätt, t.ex. un-dersökning av invandrarbefolkningens eller i ut-landet föddas levnadsmständigheter etc. genom enkätundersökningar kunde vara ett alternativ till registerbaserad informationsinsamling.

Statistikcentralen bereder en undersökning, Arbeta och välbefinnande bland medborgare med utländsk härkomst (UTH), som utarbetas i samar-bete med Institutet för hälsa och välfärd (THL) och arbetshälsoinstitutet. I undersökningen in-samlas det information om invandras integre-ring och levnadsförhållanden genom besöksin-tervjuer. Information behövs bl.a. för indikatorer som används vid uppföljningen av integreringen. Sampelstorleken är 6 400 och samplet inkluderar även andra generationens invandrare. Resultaten kan generaliseras till att omfatta hela befolkning- en med utländsk härkomst, och resultaten kan även jämföras med urbefolkningen. Informa-tionsinsamlingen är till sin omfattning den största informationsinsamling i Finland som riktats mot invandrare. Resultaten rapporteras i slutet av 2015. Indikatorerna för integrering utvecklas framför allt när det gäller faktorer som främjar hälsa och välfärd samt arbetsförmåga och syssel-sättning.

I UTH-undersökningen frågas bland annat hur finländsk besvararen upplever sig vara samt hur rysk/estnisk/turkisk/etc. (beroende på besvara-rens bakgrundsländ) han eller hon upplever sig vara. I undersökningen frågas även om syssel-

sättning, hälsa, levnadsvanor och upplevelser om diskriminering.

I Finland är andelen av befolkning med ut-ländskt bakgrund fortfarande så liten att det i praktiken inte är möjligt att producera statistik information om enskilda etniska grupper genom regelbundna sampelundersökningar som gäller hela befolkningen.

Den av spörsmålsställaren omnämnda UNE-CEs folkräkningsrekommendation gäller inte in-samling av etnisk information utan faktorer som bör tas i beaktande ifall sådan information sam-las in. Finland har alltså inte "underlåtit" att sam-la in information vid folkräkningen 2010. I re-kommendationen konstateras att biologisk geno-typer eller ras inte utgör någon grund för etnicitet. Rekommendationen ger även svararna möjlighet att lämna frågan om tillhörighet i en etnisk grupp obesvarad. EU:s förordning från 2010 (763/2010) som gäller folkräkning förpliktade aldrig medlemsländerna till att producera infor-mation om "etnicitet", eftersom etnicitet inte hör till de grundläggande parametrarna i rekomen-dationen. Däremot förpliktar förordningen med-lemsländerna till att producera information om medborgarskap och födelseland. I Finland produ-ceras denna information — i likhet med t.ex. språklig information — årligen med hjälp av re-gister.

Etniskt ursprung utgör enligt personupp-giftslagen (523/1999) känslig information som i regel inte får lagras i personregister. Denna lag-punkt utgör ett hinder för kostnadseffektiv regis-terbaserad informationsproduktion.

Personuppgiftslagen tillåter emellertid avvikelser, ett av dem är informationsinsamling för historisk eller vetenskaplig forskning eller statis-tik. Den registrerade ska också ha get uttryckligt samtycke till behandlingen av uppgifter. Infor-mation som beskriver den etniska ska kunna sam-las in för statistiska ändamål ifall statistik som hör till producentens uppgiftsområde annars inte kan produceras, och under förutsättning att infor-mationen verkligen bara används för statistiska ändamål, och att den inte överlämnas i identifier-bar form till något annat ändamål. Informations-

insamlingen är emellertid vanskligt på flera olika sätt, vilket även framgår ovan.

Statistiken har i dagsläget ett gott registerinformationsbaserat dataunderlag som innehåller ändamålsenliga parametrar som beskriver befolkningen med invandrarbakgrund. Den nya parametern, härkomsten, har intagit för att svara mot dessa behov. Med hjälp av registeruppgifter

kan man t.ex. beskriva sysselsättningen, boendeförhållandena, familjeläget, flyttningar, äktenskap, skilsmässor etc. Andra uppgifter som gäller t.ex. levnadsförhållandena fås genom enkätundersökningar. Den ovan nämnda UTH-undersökningen svarar mot detta informationsbehov, liksom även mot de uppgifter om integreringen av invandrare som spörsmålsställaren efterlyser.

Helsingfors den 8 januari 2014

Förvaltnings- och kommunminister Henna Virkkunen